

ORGANIZATORI:

Wolters Kluwer

Conferința națională de Dreptul familiei

Alienarea parentală. Violența în familie. Remedii

16 mai 2024, 15:00 – 19:00

Sala „Petre Antonescu”,
Facultatea de Drept, Universitatea din București

Cu sprijinul:

 STOICA & ASOCIAȚII
ATTORNEYS AT LAW

Concluziile Conferinței naționale de Dreptul familiei. Alienarea parentală. Violența în familie. Remedii

Comunicat de presă

București, 22 mai 2024

Peste 70 de experți naționali au împărtășit expertiză, resurse, exemple de bună practică, propuneri și inițiative în cadrul **Conferinței naționale de Dreptul familiei. Alienarea parentală. Violența în familie. Remedii**, organizată de Facultatea de Drept a Universității București, în parteneriat cu Wolters Kluwer România și cu sprijinul societății de avocați **STOICA & ASOCIAȚII**, care, în mod constant, a promovat dezbaterile științifice din arii de interes vitale pentru societate.

Stream-ul live al conferinței a fost disponibil gratuit în platforma de documentare juridică Sintact.ro pentru cei peste 50 de mii de utilizatori și pe platformele social media Wolters Kluwer.

Conferința a avut loc în data de **16 mai, la Facultatea de Drept, Universitatea din București, Sala Petre Antonescu și a adunat peste 70 de participanți**, inclusiv cadre didactice universitare, judecători, procurori, avocați, notari, reprezentanți ai ONG care lucrează cu victimele violenței domestice, executori judecătorești, psihologi, în prezența reprezentantului CSM, dar și a conducerii din cadrul Ministerului Justiției Familiei și Ministrul Familiei, Tineretului și Egalității de Șanse.

Evenimentul a fost deschis de domnul **Prof. univ. emerit dr. Valeriu Stoica - Founding Partner, STOICA & ASOCIAȚII**, urmând apoi cuvântul de bun venit al domnului **Decan Prof.univ.dr. Răzvan Dincă** –

Facultatea de Drept, Universitatea din București – care a subliniat importanța existenței unor astfel de dezbateri în societate.

În cadrul evenimentului, **doamna ministru Alina Gorghiu, Ministrul Justiției**, a subliniat eforturile României pentru alinierea legislației privind protejarea victimelor violenței domestice la standardele europene. **Ministrul Familiei, Tineretului și Egalității de Șanse** a transmis statistici relevante prin intermediul reprezentantului său. **Doamna judecător Grațiela Milu, reprezentanta judecătorilor în CSM**, a luat cuvântul în calitate de reprezentant al CSM și a reiterat suportul instituției în continuarea acestor dezbateri între profesioniștii implicați în soluționarea acestei categorii de litigii, de interes pentru întreaga societate.

Dezbaterea a beneficiat și de un consistent suport științific – în acest sens, menționăm remarcabilele expuneri științifice ale doamnei **Conf. univ. dr. Andra Trandafir** pe tematica infracțiunii de abandon de familie, care a semnalat dificultățile practice ale reglementării actuale în lumina jurisprudenței obligatorii. **Domnul Jud. Vasile Bozeșan**, Formator INM, a analizat perspectivele instanțelor de contencios european asupra procedurilor interne (judiciare și execuționale), sub aspectul alienării parentale. **Doamna judecător Ina Cristina Ilie** a analizat procedura audierii minorului, conform noilor reglementări ca element probator în litigiile de dreptul familiei – discurs care a deschis o serie întreaga de dezbateri și din partea experților psihologi invitați și ai reprezentanților DGASPC.

Dezbaterea a continuat apoi cu un subiect extrem de interesant, expus de doamna **Prof.univ.dr. Evelina Oprina**: executarea silită în contextul refuzului minorului. Domnia sa a făcut o analiză procedurală extrem de profundă care a urmărit constant interesul superior al copilului în contextul executării silite, fiind semnalate problemele care intervin în practică și posibile remedii.

Concluziile acestei prime ediții au fost prezentate de **Cătălina Dicu, Senior Partner, STOICA & ASOCIAȚII**, în expunerea *“Cine și cum salvează copilul alienat?”*

Dat fiind că scopul acestei conferințe a fost reprezentat de identificarea unor soluții și remedii – rezumăm mai jos câteva dintre acestea:

- alienarea parentală a fost recunoscută în jurisprudența instanțelor române ca formă de abuz psihologic asupra minorului încă din anul 2012, sens în care s-a dispus sancționarea părintelui alienator cu pierderea locuinței minorului și pierderea autorității părintești. În consecință, reglementarea înstrăinării părintești prin Legea nr. 123/2024 ca formă a violenței psihologice care duce la pierderea autorității părintești și a locuinței minorului reprezintă consacrarea legislativă a unor soluții jurisprudențiale, care se pronunță în mod constant de aproximativ 11 ani, atunci când se constata existența alienării părintești;

- psihologii subliniază în lucrările de specialitate riscurile la care poate duce alienarea parentală și de ce este o formă foarte gravă de abuz - atitudinea copilului de respingere a părintelui poate merge până la negarea filiației. **Abuzații de astăzi vor fi abuzatorii de mâine**. În practică au fost unele cazuri de-a dreptul cutremurătoare, copiii fiind puternic abuzați și traumatizați, alienării parentale adăugându-i-se și purtarea abuzivă sau rele tratamente aplicate minorului;

- necesitatea revizuirii și actualizării **Tabloului psihologilor** astfel încât pe acest tablou să se regăsească psihologi specializați pe diverse arii, care să poată realiza rapoartele de evaluare dispuse de instanțele de judecată, să constate situația reală din punct de vedere psihologic și să ofere soluții viabile;

- este necesară o mai bună colaborare între autorități și instituții. Instanțele judecătorești nu pot fi lăsate singure în lupta cu acest flagel – odată pronunțate hotărârile judecătorești care constată alienarea parentală și sancționează părintește alienator, toate celelalte autorități trebuie să acționeze – poliție, parchete, DGASPC-uri etc. Altfel, va fi vorba de o nouă hotărâre judecătorească care nu va fi executată din cauza refuzului minorului alienat. Se ajunge la situații absurde în care executarea unei hotărâri judecătorești definitive, pronunțată după ani de proces, după administrarea unui probatoriu complex, să depindă de voința unui copil de 3, 4, 5 sau 6 ani, care nici măcar nu a fost audiat în proces pentru că nu avea vârsta cerută de lege în acest scop – 10 ani. Din această cauză, în România sunt extrem de puțini copii alienați care au putut fi efectiv luați de lângă părintele alienator;

- presupunând că se reușește preluarea copilului de la alienator, în practică au apărut alte probleme – necesitatea unor terapeuți în traumă care să vindece copilul. Acești terapeuți specializați în tratarea traumei sunt foarte greu de găsit. Institutul Traumei este efectiv asaltat și nu mai face față. Nu există reglementare referitoare la ce se întâmplă cu legăturile personale ale părintelui abuzator. “Sindromul Manole” la care se referea Dl. Profesor Luca în privința consilierii psihologice a minorului, când este la alienator, este pe deplin aplicabil și în această situație: dacă minorul face terapie de traumă, dar părintele alienator are program de legături personale cu rămânere peste noapte sau singur cu copilul, care mai este efectul terapiei?

În realitate, la acest moment nu suntem cu adevărat pregătiți pentru salvarea copilului alienat.

- este extrem de importantă modificarea Legii nr. 272/2004 prin Legea nr. 123/2024, dar nu suficientă. Vremea jumătăților de măsură a trecut, a venit momentul unor soluții mult mai energice. În alte țări europene sau în SUA se intervine rapid, chiar de când începe alienarea parentală, asistența socială preluând efectiv copilul de lângă părintele abuzator.

În acest context, trebuie pusă în discuție și analiză modificarea art. 913 C. pr. civ. măcar în sensul în care, atunci când există hotărâre definitivă care constată înstrăinarea părintească și se dispune pierderea autorității părintești, schimbarea locuinței minorului sau decăderea din drepturile părintești, reprezentanții DGASPC împreună cu un psiholog să aibă prerogativa de a prelua copilul.

Problematika alienării parentale apare pentru prima oară în legislația națională odată cu modificările legislative operate prin **Legea nr. 123/2024**, care a intrat în vigoare la data **de 10 mai 2024**, însă această problemă nu este nouă pentru profesioniștii dreptului implicați în materia dreptului familiei. Alienarea parentală a fost invocată de multe ori în fața instanțelor judecătorești, fiind recunoscută ca formă de abuz psihologic care afectează grav interesul superior al copilului, fiind realizată, de cele mai multe ori de către părintele rezident, cel cu care locuiește minorul în mod statornic. Uneori însă, instanțele au refuzat să accepte ca atare existența unei astfel de forme de abuz, tocmai din cauza lipsei unei dispoziții legale sau

i-au dat valențe diferite în ceea ce privește condițiile care pot conduce la conturarea acesteia. În prezent există o **definiție legală a înstrăinării părintești și calificarea expresă a acesteia ca o formă de violență psihologică asupra copilului** - acesta a fost contextul desfășurării dezbaterilor între experți.

Psihologilor le revine un rol esențial, atât în contextul probării și identificării faptelor de înstrăinare părintească, cât și în ceea ce privește consilierea ulterioară a copilului. Aspectele discutate au pornit de la faptul că, în forurile reprezentative ale profesiilor juridice au existat în timp, poziții diferite, de la o recunoaștere deplină a alienării parentale și a efectelor acesteia până la invocarea insuficientului suport științific și circumstanțierea restrictivă a acesteia. Aceste aspecte au fost intens dezbătute între profesioniști, aceștia ajungând la concluzia că este necesar un dialog continuu, o colaborare între toți actorii cu atribuții în acest domeniu și o cunoaștere exactă a proprietății termenilor pentru relevanța rapoartelor de expertiză dispuse de instanța de judecată.

Un rol esențial în domeniul combaterii violenței psihologice revine și psihologilor și asistenților sociali din cadrul DGASPC. Legea nr. 123/2024 preia o serie de bune practici care apăruseră deja în practica instanțelor judecătorești, cât privește de exemplu stabilirea unor reguli de desfășurare a programului de păstrare a legăturilor personale, preluarea și predarea copilului în cadrul acestora, monitorizarea modului de îndeplinire a programului de către DGASPC, realizarea unor rapoarte ș.a.m.d. – dar menținerea acestora necesită alocarea unor resurse suplimentare și o reorganizare și suplimentare a numărului de psihologi angajați în cadrul acestor direcții, în prezent în deficit de personal specializat - astfel cum a reieșit și din dezbateri.

Credem că o înțelegere corectă a fenomenului violenței în familie în ansamblul său se va dovedi absolut necesară pentru toți cei implicați în dosare privitoare la minori, pentru că succesul noilor norme va depinde și de felul în care acestea sunt implementate. O colaborare mai strânsă între toate profesiile, autoritățile și instituțiile care au atribuții în ceea ce privește protecția minorului și sunt interconectate, în vederea găsirii celor mai potrivite soluții este absolut necesară.

Wolters Kluwer România, parte a grupului Wolters Kluwer, și-a consolidat reputația în oferirea de soluții informative și decizionale de top pentru sectorul juridic. *Fidelitas, Integritas, Fortitudo* sunt principiile călăuzitoare ale activității **STOICA & ASOCIAȚII**: Fidelitatea față de Lege, Adevăr, Dreptate și de tradițiile profesiei este o constantă în apărarea drepturilor și intereselor legitime ale cetățenilor; Integritatea, într-o lume în continuă schimbare, valorile morale asigură unitatea și coerența echipei; Forța este curajul echipei.

Prin organizarea acestei conferințe, alături de **Facultatea de Drept a Universității din București**, dorim să continuăm tradiția noastră comună de a aduce împreună experți și profesioniști pentru schimburi de experiențe valoroase.

Având în vedere succesul acestei prime ediții, organizatorii doresc să mențină deschisă această platformă de dezbateri și își propun organizarea unei noi ediții în fiecare an, pentru a evalua impactul legislației asupra practicii judecătorești.

Dezbaterile din această ediție a conferinței pot fi urmărite accesând link-ul [AICI](#).